

Uitgave van de *Historische Kring Gende*, 14e jaargang (2007) nummer 3
Colofon: Op voorlaatste pagina

Ganita mare

Voorheen Marktpraat

Deze mare is bestemd voor:

Zie enveloppe/omslag

historische kring

•villa gannite marca •
ganite • villa gannitae marca in
pago bawata • villa ganneta • ganeta •
villa gannita hubam I • gannitta villa
ecclesia • ganita villa curtis • g
annida locus vel villa • ga
nida • gant • ganit villa
curia • gente • ge
nt • gennit • g
enth in auer
betuwe • gh
ent • gannit
ense oppidi
um • ghend •
ghendt • ghe
ntt • gaent •
gaendt • ge
nd • gendt •

gente

Panorama, Gendt.

Centrum Gendt in de jaren dertig van de vorige eeuw

Ganita mare

Inhoud 2007-3

- 3 Jaarprogramma 2007-2008
- 4 In memoriam Antoon Peters
- 5 Lingewaardse canon
- 6 Monumentenlijst
- 7 Open Monumentendag
- 8 Inburgering pastoor Eppink
- 11 Tentoonstelling Tweede Wereldoorlog
- 12 500ste lid
- 13 Panorama Gendt
- 14 Uitvinding 1887
- 15 Ien 't Gendts: Rampie
- 17 Onteigeningen in Dorpstr.
- 18 Het jubileumboek
- 22 Het 25-jarig jubileum
- 23 Kun je zingen?
- 24 Voor u gelezen
- 25 Nijmegen
- 26 Aanwinsten en reacties
- 27 Leden

Het televisie programma van Verre Verwanten, waarin sprake is van ons dorp Gendt zal op TV worden uitgezonden op **8 december** aanstaande als Teleac programma op **Nederland 2 van 20.10 - 21.00 uur**.

De herhaling ervan is in de week erna op Dag tv. Wanneer dat zal zijn is ons op dit moment nog onbekend.

Prijsaanpassing jaarboek Terugblik

Door de gestegen kosten wordt de prijs van het jaarboek "Terugblik" van de Stichting Tabula Batavorum in 2008 verhoogd tot € 7,—.

Voor leden die een abonnement hebben op dit jaarboek wordt de jaarlijkse bijdrage inclusief de contributie dus € 22,—.

Als u een opdracht tot incasso hebt afgegeven, wordt dit bedrag 2008 automatisch van uw rekening afgeschreven. De overige leden met een abonnement op het jaarboek ontvangen een nota.

Mocht u door deze verhoging geen prijs meer stellen op het jaarboek, laat dat het ons dan even weten.

Jaarlijkse contributie

De jaarlijkse contributie blijft ongewijzigd op € 15,—. Deze wordt in februari automatisch geïncasseerd bij de leden die een opdracht tot incasso hebben afgegeven. De overigen leden ontvangen een nota voor dit bedrag.

Als u ook over wilt gaan op automatische incasso, dan horen wij dat graag van u. Wij sturen u dan een machtigingsformulier toe.

Uw penningmeester, **Geert Witjes**

Panorama, Gendt.

De echtgenote van de heer M.Dinnissen stuurde de naast staande kaart rond april 1932 naar familie in Friesland.

Het kruisje op de kaart wees de woning aan, bij de jongensschool waar de hoofdonderwijzer Dinnissen werkte.

Tijdens de evacuatie in de Tweede Wereldoorlog kwam de kaart daar weer ter tafel en weer in Gendt terecht.

Meer hierover op pagina 13.

Jaarprogramma seizoen 2007-2008

De eerste activiteit van dit seizoen is alweer voorbij. 15 oktober was er een inloop- en inbrengavond. Een aantal van u heeft rondgekeken, in de kelder, op zolder en natuurlijk bij de foto's. Bedankt voor uw foto's, de bidprentjes en zo meer. We kunnen ze weer gebruiken.

Voor de rest van het seizoen hebben we de volgende evenementen:

Filmavond op donderdag 14 februari 2008 "Films uut de ouwe deus"

Op veler verzoek nogmaals een blik in ons filmarchief, bijgehouden door Ben Cornelissen. Oude 8 mm. filmpjes zijn samen met Nico de Boer

tot een bijna 1½ uur durende film gemonteerd. De leukste en interessantste opnames zijn er deze avond te zien. Bijvoorbeeld het 450-jarig bestaan van de Schutterij in 1949, een film van de gemeente Gendt anno 1949 en wat recenter, , Gendt 750 jaar stadsrechten in 1983, een stukje braderie kersenfeest uit 1984 met Diny v.d. Bergh als inter-

viewster en nog een heleboel meer. De beelden worden vertoond op een groot scherm in café de Klok. Iedereen kan het dus goed zien. Kom dus kijken, en neem iemand mee, dan is het ook nog een leuk Valentijnsgeven.

U bent welkom om 20.00 uur in de zaal van Café de Klok, Markt 1, Gendt.

De toegang is gratis, bonnen voor de koffie zijn vooraf bij de deur te verkrijgen à € 1,70

Zaterdag 8 maart 2008. Presentatie en uitreiking van ons eigen boek, uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van de Historische Kring Gente. De voorbereidingen van het boek zijn nog in volle gang, maar het gaat op tijd lukken. Het zal een prachtig, kloek boek worden. Verderop in Ganita Mare leest u meer over de uitgave en hoe die te bestellen is.

De presentatie ervan zal een feestelijk tintje krijgen, met een hapje en een drankje en een muzikale omljsting. Daarvoor zal Dick van Altena zorgen, de Betuwse zanger die grappige en nostalgische liedjes in dialect zingt. Bekend als folk- en countrysinger en ex leadzanger van de Major Dundee Band, legt hij zich de laatste jaren

steeds meer toe op componeren en zingen in de streektaal. T.z.t. zullen al onze leden daarvoor een uitnodiging ontvangen.

U bent dan welkom van 15.00 tot 17.00 uur in Zalencentrum de Herberg, Nijmeegsestraat 6, in Gendt.

Excursie naar de Historische Tuin in Lent op zondag 18 mei 2008

Stichting Historische Tuin Lent beheert een gemengd tuinbouwbedrijf, een zogenaamde warmoezerij van ruim een hectare, zoals er veel waren in Lent, rond 1930. Oude groente-, fruit-, en plantenrassen worden zoveel mogelijk op traditionele wijze geteeld. Gedeeltelijk in kassen, gedeeltelijk in bakken, gedekt met zogenaamde Lentse ramen en gedeeltelijk op de koude grond. De eigen producten zijn te koop in het winkeltje. Net zoals vroeger is er klein-

vee en een enkele bijenkast. Naast een werkend tuinbouwbedrijf is er een museum met huisraad, ge-

bruiksvoorwerpen, werktuigen en gereedschappen van de Lentse warmoezeniers en hun familie. We vinden er ook een afdeling met archeologische vondsten uit het Waal-spronggebied. De oudste sporen van bewoning dateren al van ca. 5500 voor Christus.

Zien we u zondag 18 mei 2008 om 14.00 uur dan ook bij de Historische Tuin, Griftdijk Noord 11 in Lent? U kunt ook vanuit Villa Ganita vertrekken zodat u kunt carpoolen. U wordt dan om 13.15 uur verwacht. Tot dan!

Ria Schouten

Bestel het boek:
Kijk hiervoor ook op
pagina 21 en/of 22

Lingewaardse Canon

Pierre Cuypers, welbekend in Lingewaard en omstreken als politicus voor D66 en geschiedenisleraar aan het OBC heeft het idee geopperd om in navolging van de landelijke canon ook tot een Lingewaardse Canon te komen. Voor wie het niet helemaal duidelijk is: hiermee wordt geen kanon bedoeld (hoewel het opdraggen van ons Gendtse kanon ook een canon zou kunnen zijn). In de Lingewaardse Canon moeten voor onze gemeente belangrijke historische gebeurtenissen of figuren vermeld worden. Omdat onze leden historisch bewuste personen zijn, doen wij een oproep aan u om te melden welk historisch feit of persoon uit Lingewaard en bovenal uit Gendt u voor deze canon zou willen nomineren. Het is niet gezegd, dat hij/zij of het 't zal worden, maar dan kan daar met de andere kringen in Lingewaard over gediscussieerd worden. Laat ons uw idee weten door het te mailen: e-mail historischekringgente@betuwe.net of bij ons in de brievenbus te doen.

PERSBERICHT

Streekmuseum zet historie van Lingewaard op de kaart:

Het Streekmuseum gaat een Lingewaardse canon samenstellen. Bedoeling van het initiatief is om de hele bevolking - en niet alleen de historici - bewust bezig te laten zijn met het eigen verleden en zo tot een interessant en leerzaam overzicht te komen van de voor Lingewaard meest belangrijke historische gebeurtenissen.

De canon van de Nederlandse geschiedenis en cultuur omvat een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen (en ontwikkelingen) in het gebied dat we nu Nederland noemen. Het samenstellen hiervan was een moeizaam werk en het ontmoet nog steeds het nodige commentaar. Dat is te verwachten, want de canon vermeldt wie en wat voor onze geschiedenis van belang waren en daar kan men heel verschillend over denken. Dat is eigenlijk ook de bedoeling ervan: mensen laten nadenken over de geschiedenis en de cultuur van de omgeving waarin ze wonen. Wat heeft ons gevormd en waarin zijn we uniek of juist niet?

In navolging hiervan zijn er ook in een aantal provincies en grote steden initiatieven ontwikkeld om te komen tot een canon van de regio.

In het Platform voor het Cultureel Erfgoed in Lingewaard, waarin alle historische kringen, de stichting Streekmuseum en de Stichting tot behoud van den Doornenburg zijn vertegenwoordigd, heeft het Streekmuseum Lingewaard voor-

gesteld om te komen tot een Lingewaardse canon. "Deze plaatselijke canon moet tot stand komen na inspraak van de bewoners van Lingewaard; het is tenslotte hun verleden", aldus Maria Loonen van het Streekmuseum. In overleg met de historische kringen maakt het Streekmuseum eerst een voorstel dat via de pers aan de bewoners zal worden voorgelegd. De dan ontstane versie zal door deskundigen definitief worden gemaakt en aan de gemeenteraad, als vertegenwoordiger van de bevolking, worden aangeboden. Cuypers (de Doornenburg) denkt "dat er een interessante discussie tussen de kernen van onze gemeente kan ontstaan. Immers, Huissen was tot 1817 Kleefs gebied, terwijl de rest van de huidige gemeente steeds Gelders was."

De canon zal de periodes van prehistorie, Romeinen en Bataven, kerstening, Middeleeuwen, vorming van Gelderland, reformatie, Opstand, Franse tijd, waterlinie, baksteenindustrie en IJssellinie, maar ook de herindeling omvatten. Daarnaast zullen thema's als landbouw en nijverheid, crisis en welvaart door de eeuwen heen, maar ook folklore hun plaats moeten krijgen.

Wie tussentijds suggesties wil doen of op andere wijze de werkgroep wil beïnvloeden, kan dat doen via e-mail: streekmuseum@planet.nl

Voor nadere informatie: P.M. Cuypers.

e-mail: pierre@pierrecuypers.nl

In het boek Gendt 750-stadsrechten staan op de pagina's 144 tot 146 jaartallen van de Gendtse geschiedenis tussen 793 en 1945

**Gendt 750 Jaar
Stadsrechten**

In memoriam Antoon Peters

Op woensdag 12 september j.l. ontving ik telefonisch bericht dat **Antoon Peters** onverwacht was overleden op 75-jarige leeftijd.

Ik kende Antoon nogal goed. Vooral uit onze jongere jaren.

Net als ik, was hij lid van de verkennerij, het latere scouting. Vanaf 1946 zeker een jaar of tien. verkenner, voortrekker.

Een foto bij een overnachtingplaats tijdens een trektocht in 1951 heb ik hierbij geplaatst.

Hij kwam in Arnhem te werken. Ik op een andere plaats in Arnhem ook.

Hij werkte bij de Heidemij.

Beiden hadden we een middagpauze van één en driekwart uur. In die tijd was dat niet ongebruikelijk, omdat werkgevers

vonden dat kantoomensen tussen de middag een lange pauze moesten hebben, zodat ze thuis warm konden gaan eten. Als je van verre kwam, had je wat dat betreft pech gehad.

Ontelbare malen hadden wij, Antoon en ik, ellenglange telefoongesprekken tijdens die pauzes.

Wat later ging hij, toen ik een andere baan kreeg, zijn pauzes opvullen met bezoeken aan het Rijksarchief te Arnhem.

Hier zocht hij naar gegevens over de geschiedenis van Gendt. Hij vertelde dat hij door de verhalen van 'meester Dinnissen' hierover, daartoe gekomen was.

In Gendt woonde Antoon in de Woerdsestraat.

Hij trouwde met Nelly Kersten en verhuisde naar Rheden, waar zijn werkgever woningen had laten bouwen.

Militaire dienst, een drukker leven en ga zo maar door, maakten dat onze contacten verminderden en later wegbleven. Totdat ik hem weer eens terugzag tijdens een kersenfeest in Gendt. (natuurlijk bij een tentoonstelling van de Historische Kring Gente).

Een hele poos zitten bijpraten. Hij werd lid van de kring.

Wij konden profiteren van zijn genealogische kennis, enzovoort.

Een zes tot achttal vrijwilligers van de kring ging jarenlang in die tijd alle genealogische gegevens (die niet door de oorlog waren verloren gegaan) overschrijven. Dit moest in het gemeentehuis gebeuren omdat de boeken er de deur niet uit mochten.

Antoon Peters kwam al het schrijfwerk in Gendt ophalen. Via zijn computer

*Van links naar rechts: Theo Nienhaus, Piet Scholten, **Antoon Peters**, Geris Cornelissen en Chris Nijs.*

kwamen zo duizenden namen in onze bestanden ter beschikking van onze leden.

Tijdens de uitvaart kregen we te horen, dat Antoon in zijn woonplaats Rheden ook veel vrijwilligerswerk deed. Een ervan willen we u niet onthouden: Hij heeft daar jaren als chauffeur van de "echte" Sint Nicolaas gefungeerd.

Harrie Scholten

*Foto: gemaakt door **Antoon Peters**. Op zijn plaats in het rijtje: **Harrie Scholten***

Monumentenlijst

(Afschrift van een brief door de Historische Kring Gente naar de gemeente Lingewaard verzonden)

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Lingewaard
Postbus 15
6680 AA BEMMEL

c.c.: alle raadsleden
leden monumentencommissie

Gendt, 14 juni 2007

Betreft: afvoeren van monumentenlijst van Warenhuis Van Driel ofwel Catootje te Gendt

Geacht College,

Op verzoek van de eigenaar(s) en na het verschijnen van een inspectierapport van de Monumentenwacht heeft uw college onlangs het Warenhuis Van Driel met woningen, Dorpstraat 60a, b en c, van de monumentenlijst gehaald. De Historische Kring Gente heeft hier bezwaar tegen en verzoekt u het betreffende gebouw toch weer de monumentenstatus te verlenen.

Onze argumenten:

Constructief is er na zoveel jaren nog niets mis met het gebouw. Dit wordt onderschreven door de Monumentenwacht. Er is gewoon sprake van achterstallig onderhoud. De eigenaar c.q. eigenaars moeten erop gewezen worden, dat het gebouw het waard is om erin te investeren. Ook de door de eigenaar(s) gewenste nieuwbouw zou immers zonder meer veel geld kosten.

Het Gelders Genootschap - de deskundige instantie bij uitstek - heeft het pand zelf onderzocht en beoordeeld en daarna in de redengevende beschrijving expliciete redenen gegeven om het pand op de monumentenlijst te zetten. Ook de monumentencommissie heeft dit dringend geadviseerd.

Cultuurhistorisch is het Warenhuis van Driel van uitzonderlijk belang voor Gendt en trouwens heel Lingewaard. Er hebben indertijd twee bekende Huissense architecten aan gewerkt, Levels en Berendsen en het is en was altijd heel beeldbepalend. Zoals binnenkort in het programma Verre Verwanten van TELEAC in een filmpje te zien zal zijn (programma met bekende Nederlander), wordt het gebouw door deskundigen qua belang gelijkgeschakeld met het pand van De Bijenkorf in Amsterdam en het eerste warenhuis van V&D. Het is dan toch - om zacht te zeggen - buitensporig en bijzonder vreemd dat de gemeente Lingewaard dat uitzonderlijke belang niet onderkent.

Wij vertrouwen erop dat u na bestudering van het bovenstaande niet anders kunt dan concluderen dat het Warenhuis van Driel de monumentenstatus bij uitstek verdient.

Hoogachtend

G. Visser, voorzitter

Y. de Boer-Ravestein, secretaris

Open Monumentendag

Als een goed begin het halve werk is, dan lag de Gendtse Open Monumentendag al bij voorbaat op achterstand. In allerijl was immers op het laatste moment het programma van Providentia wegens andere verplichtingen van de uitbater overgeheveld naar Villa Ganita.

Daarbij moest een deel van dat programma sneuvelen. Toen met de opbouwwerkzaamheden bij Villa Ganita begonnen werd, bleken de mooie voorspellingen van de weermannen ook weer eens niet te kloppen. Terwijl het miezerde, trokken de Sprauwenjagers nog maar een zeiltje extra over hun kraam om hun koeken en wat nog meer droog te houden.

Enkele leden van de Re-enactmentvereniging, een groep die gevechten uit de oorlog naspeelt en die buiten alvast een voorproefje moesten geven van de tentoonstelling Tweede Wereldoorlog in de kelder, bouwden druk aan leger-tentjes en er werd een groot camouflagedoek in de boom gehangen, dat een parachute was geweest of nog was. Zij konden in ieder geval niet meer nat worden. Maar even voor twaalfen, de openingstijd, brak er een waterig zonnetje door.

Intussen had zich toch al aardig wat publiek verzameld in afwachting van de opening.

Die opening was en bleef in afwachting van dhr. V.d. Pol, de veteraan die bij defilés de chauffeur van Prins Bernhard was. Hij kon blijkbaar de weg niet vinden. Misschien op weg naar het andere Gent?

Al gauw werden de tentoonstellingen in het gebouw zonder hem geopend. Een grote massa stortte zich in de kelder, die met de tentoonstelling van materiaal van Robert Braam uit het gebied Arnhem Nijmegen uit de Tweede Wereldoorlog, tot een soort schuilkelder gebombardeerd was. Het rook er zelfs authentiek vochtig.

De rest stroomde door naar de raadszaal met fraaie foto-expositie van huizen in Gendt die pas op de monumentenlijst zijn gezet of nog kunnen komen. Voor iedereen in Gendt herkenbare gebouwen. Daarbij kwamen de verhalen los, want een heleboel mensen kenden uit eigen ervaring de woning-wetwoningen in de Dijkstraat, Schoolstraat etc. die pas op de monumentenlijst staan. Dergelijke woningen

van de architect Charles Estourgie zijn immers direct na de oorlog in heel Lingewaard gebouwd.

Maar al het rumoer verstomde prompt, toen het koor Acant een lied inzette. Met hun achtkoppige, professionele vertolking van een aantal liederen o.l.v. de dirigente, Carla Linssen wisten ze de aandacht vast te houden.

Een tijdje later deed het Herenkwartet het nog eens over met een voor iedereen bekend begin. Nostalgie troef met “Wel Annemarieke, waar ga je naar toe”, gevolgd door wat zwaarder repertoire. Het bleef een komen en gaan van mensen, waarbij opviel dat de Tweede Wereldoorlog-expositie speciaal ouders met jonge kinderen trok.

Een voor een historische kring apart en modern gebeuren was de afsluiting van de dag, namelijk het optreden van Jumpstyle Gendt met hun **jumpdemonstratie**. In eerste instantie lijkt het dat iedereen zoiets zou kunnen, maar na 1 minuut blijkt dat het topsport is. Doodvermoeiend.

De Sprauwenjagers bakten de hele middag kersenkoeken (uit hun geheime voorraad kersen) en spekkoeken en hadden hun kas daarmee weer eens gespekt en een hele ton met beslag leegge maakt. Het publiek was in groten getale gekomen en vond alles heel geslaagd, dus om met een ander spreekwoord te eindigen: eind goed, al goed.

Yvonne de Boer

Inburgering

L. G. EPPINK PASTOOR 1959 - 1968 <i>Gebouw</i> V.G.L.O. school ontstaan uit oude jongensschool. V.G.L.O. V.G.L.O. school heeft tijdelijk 4 leerkrachten gehad. Meisjesschool na de oorlog gerestaureerd en uitgebreid.	Ede, STATIONSWEG 112 19
---	---

Pastoor L.G.Eppink was van 1959 tot 1968 in Gendt.

Voor hij hier pastoor werd van de R.K. Martinusparochie had hij uiteraard nog niet veel over Gendt vernomen.

Hij begon aantekeningen te maken van hetgeen hij te weten kwam. En aangezien hij hierbij niet in tijdsvolgorde aan gegevens kwam, werd het een verhaal van gegevens in willekeurige volgorde. Uiteraard hebben de gegevens een katholieke tintje.

Een soort inburgeringscursus zou je kunnen zeggen.

Via de erfenis van M.H.Dinnissen (oud hoofd van de R.K.Jongensschool St.Jozef) zijn wij aan een kopie van de gegevens gekomen.

Dinnissen heeft sporadisch correctie of aanvulling in de tekst aangebracht. We hebben die cursief weergegeven..

Gebouw VGLO (Waar thans in 2007 de Leemhof staat) school ontstaan uit oude jongensschool. VGLO school heeft tijdelijk vier leerkrachten gehad,

Meisjesschool, na de oorlog gerestaureerd en uitgebreid. November 1956 3 nieuwe lokalen en de hal klaargekomen. Hiervoor is één lokaal afgebroken aan de kant van de tuin.

Eerst jongens en meisjes overal verspreid in oude schuren.

Jongensschool na de oorlog gebouwd.

1953 Daarna uitgebreid met 2 lokalen en oude handenarbeidlokaal.

1958 Daarna uitgebreid met 2 lokalen en groot handenarbeidlokaal boven.

Ook schoolklas gehad in schuur van Leenders.

(In de restanten van het gebouw: Huis te Gendt)

De woning van dokter Dijkhuis is door dokter Burg van het kerkbestuur gekocht.

Hier heeft ook Pastoor de Roever gewoond tijdens zijn emeritaat.

Meisjesgilde eerste bijeenkomst in oude sacris-

tie, de tegenwoordige garage. Daarna meisjesblokhut op de plaats van de nieuwe lokalen van de meisjesschool. Deze was lang $3\frac{1}{2} + 11 = 13\frac{1}{2}$ meter en breed $6\frac{1}{2}$ meter.

Bibliotheek was $3\frac{1}{2}$ bij $6\frac{1}{2}$ meter aan de kant van de Dorpstraat.

Daarachter gidsenzaal van 11 bij $6\frac{1}{2}$. De laatste $3\frac{1}{2}$ meter door de gang in de lengte verdeeld in leidsterkamer en bergruimte.

De bibliotheek is vanaf maart 1956 aangebracht in de varkensschuur van H.Nienhaus, Dorpstraat en daarna in Providentia.

De gemeenteklok is op straat tussen puin gevonden en toen bij de Providentia noodkerk tijdelijk opgehangen in een klokkenstoel, die het kerkbestuur had laten maken. De protestanten waren bang, dat ze de klok niet meer terugkregen voor gebruik en hebben later de klokkenstoel van het kerkbestuur gekocht.

De blokhut van de meisjes is verplaatst naar de tegenwoordige plaats. Met 't grondwerk is begonnen 10 september 1956. Ongeveer Pasen 1957 onder de kap.

Pastoor Pelgröm heeft onmiddellijk na zijn installatie 2 oktober 1942 het kerkhof grondig laten schoonmaken en schapen enz. van het kerkhof verdreven.

Tengevolge van granaten waren mei 1945 vele graven en ook priestergraven totaal verbrijzeld en versplinterd!

De zaal van Providentia is in 1947 in de Dorpstraat als noodkerk gebouwd

Vanaf die noodkerk was er een rechtstreekse ingang naar het kerkhof.

De filmcabine was het zangkoor. De biechtstoelen voorin in de sacristie en bijsacristie.

Het voorgebouw is in augustus 1957 klaargekomen.

Providentia is in de plaats gekomen van het

vroegere Providentia, de vroegere kerk die op de Markt stond (**van 1844 tot 1944**). Op de plaats van het Witgele Kruisgebouw.

Daarom een geweldig grote schade-uitkering wegens de vroegere grote m3 inhoud van de eerdere kerk in Gendt.

Het Witgele-kruisgebouw is klaargekomen in 1957 - 1958.

Het kruis achter het hoofdaltaar is vroeger als triomfkruis geschonken door de familie Coenders.

(Mej. Wihelmien, de dochter van dokter J.B.Coenders is nog in het bejaardencentrum) (*Overleden 12-1-1990*)

Het eerste doopsel van elke kapelaan staat in het doopboek. Zo is de tijd van benoeming ongeveer:

Kap. W. Beudeker 24 oktober 1958 -.

Kap. A.G. Kroesen 31 jan 1953-24 oktober 1958.

Kapelaan A.W. Oosterwijk tot 31 jan. 1952, vertrokken naar Amersfoort (Henricusparochie).

Kapelaan P. Soethof van 1941 tot ongeveer eind 1946, als kapelaan naar Laren.

Kapelaan J. Hassink ? 1932-1941.

Pater Wouters, witte pater 1943-1945, ongeveer 2½ jaar assistent-kapelaan in Gendt geweest, omdat hij niet naar de missie kon.

Kapelaan H.J.Borghuis, september 1956-1960.

Pater Camillus Pierik O.F.M., 30 april 1954-12 augustus 1956.

Pater Jacobus Jaspers, 25 oktober 1948-30 april 1954. Vertrokken als kapelaan naar de Franciscaner parochie Ammerzoden.

Kap A.W. Niesink, september 1947-oktober 1948. Vertrokken naar Ootmarsum.

Kap. H. Savenije, 1943 of 1944-Pasen 1947. Na de oorlog veel gewerkt bij de I.K.O. in Oosterhout.

(I.K.O. betekende Inter Kerkelijk Overleg. Het hield zich voor een groot deel bezig met verdeling en verstrekking van gechonen en anderzijds ontvangen hulpgoederen)

Kapelaan F.Kolkman, 1937-1943. Vertrokken naar Rijssen en nog even bij pastoor Pelgröm geweest in *Bakhuizen, Friesland*. Ik weet niet zeker of kapelaan Kolkman bij deze rij hoort. *Wel dus.*

Vele jaren ontwikkelingsavonden gegeven voor de oudere meisjes.

Wanneer is de jongerenweek geweest in

Providentia door aalmoezenier Kerkhof, Hans Velu? 1954

In de vroegere meisjesblokhut een cursus inleiding in het volle leven onder leiding van Tonny van Driel.

Misweek? 1952 of 1953.

In 1952 na enkele maanden plaatsen in de nieuwe kerk verpacht voor 3 H.Missen. Voor 300 personen plaats te weinig, 100 stoelen bijgezet.

Volgend jaar 4 H.Missen.

In Providentia waren de plaatsen 2 keer verpacht: 1e en 3e Mis en 2e en 4e Mis.

Alle oefeningen zoals veertig-urengebed en lijdensmeditatie dubbel, Een aparte kindermis bovendien.

Bataven eerst 2 verenigingen.

Voor de noodkerk in de zaal bij Jacobus Schaars hebben de kapelaans het dak een beetje dicht gemaakt. Met een paraplu boven het hoofd konden de mensen droog blijven.

De muizen liepen over het altaar.

Alb. Janssen (Bartje van de Bond), (de suise) onder de H.Mis en kerk:

“Zien der nog ouwe wieve die graag wille zit-te?”

Dezelfde Bartje vroeg bij de processie in Hulhuizen aan kapelaan Savenije voor de microfoon om een tientje van de rozenkrans te bidden voor mooi weer. “Het zal toch wel niet helpen.” (Het regende namelijk al).

Volgens Hendriks, Markt:

Klooster van de zusters door pastoor de Roever gebouwd.

25-jarig feest van de eerw. Zusters.

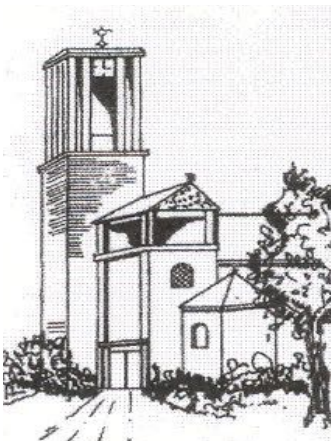
Een groot Mariaspel in de openlucht opgevoerd. (twee avonden, wegens de regen een week of drie uitgesteld).

40-jarig priesterfeest van pastoor Pelgröm.

18 erebogen. Groot openluchtspel. F. Leferink. Regie Kees Spierings uit den Bosch.

Maandag 's morgens kinderfeest.

Tribunes van de vierdaagse gehuurd met 1000 of 1500 zitplaatsen. Alle straten versierd en vele straten verlicht met verlichting van de Kromstaf Utrecht.

St.Martinus op gevel vóór de kerk is van Teeseling. Gebrandschilderde ramen van Mengelberg?

Minister Marga Klompé heeft op de preekstoel in Providentia gesproken voor de K.V.P.

Op 17 september 1944, toen de polder tijdens de hoogmis werd gebombardeerd en de bommen hiervoor werden losgelaten, wist kapelaan B. van de Steen uit Bemmeloord, die voor de arme kerken preekte, met een duiksprong in een keer van de preekstoel in de biechtstoel te verdwijnen, de parochianen in paniek achterlatend.

Granaatvuur en evacuatie.

Kapelaan Soethof na de evacuatie door de Engelsen naar Nijmegen een poosje weggevoerd omdat hij te vroeg hier was.

De fancy fair voor het vormsel en jeugdbeweging bracht juli 1952 bijna 11000 gulden netto op en 13.500 bruto door een grote actie van (Bahaschutoza) **BatavenHarmonieSchutterijTooneelZang**.

Wanneer is de K.A.V. opgericht?

Wanneer de Ecclesiabeweging?

In 1952 nog bestaande uit 12 personen.

Schuttersgilde en Tamboercorps. Gemengde zangvereniging.

Na de evacuatie sliep pastoor Pelgröm al spoedig in de pastorie. Eerst sliepen de priesters bij het klooster van de eerw. zusters.

Heel spoedig was de slaapkamer van de pastoor met een ladder te bereiken.

Heilige Missie gepreekt door paters Stanislaus, Martinus en Amandus, Passionisten. 5-13 oktober 1957.

Waarschijnlijk ook missie vlak na de oorlog.

Voor de evacuatie sliepen vele personen in de kelder van de pastorie. Pastoor Pelgröm ging 's middags nog naar zijn slaapkamer boven, totdat er een granaat over de pastorie heen ging en in een boom sloeg, zodat de scherven terugsprongen en door het slaapkamerraam naar binnen kwamen.

Pastoor Pelgröm, op doortocht naar Voorst, bij Balkbrug één dag vastgehouden, eind 1944, begin 1945, omdat de Sicherheitsdienst dacht dat ze pastoor Bos van Slagharen te pakken hadden.

Monseigneur Feron, op doorreis naar Roermond na de oorlog oproep bij de burgemeester opge-

haald voor pastoor Pelgröm, die niet uit Friesland weg kon. Toen Mgr. Feron de oproep in Friesland meebracht, kon pastoor Pelgröm ongehinderd naar Gendt terug.

Einde van de aantekeningen van pastoor L.G. Epink.

Tweede Wereldoorlogtentoonstelling in de kelder van ons kringgebouw Gendt

U hebt het ongetwijfeld al gelezen, want er is in de pers al veel ruchtbaarheid aan gegeven. Sinds 9 september toont Robert Braam zijn eigen collectie Tweede Wereldoorlogspullen in de kelder van ons kringgebouw. Hij heeft met hulp van Henk Klaassen en Henk Leensen, en natuurlijk ook zijn ouders, ons archief daar omgetoverd in een heuse schuilkelder, met bijna levensechte soldaten, een marconist en vitrines met oorlogsvoorwerpen. Zandzakken zorgen daarbij voor een aangrijpende sfeer en, dat is onmiskenbaar, een authentieke lucht. De pers vond het heel interessant dat een zo jong iemand, want Robert is pas zestien jaar, al zoveel verzameld had en een hobby heeft, die vooral rijpe volwassenen beoefenen. Robert weet er zo jong als hij is, al heel veel van af en vertelt dat graag aan geïnteresseerde mensen die eens wat meer willen weten en zien van de Tweede Wereldoorlog. Ook voor kinderen is het bijzonder educatief.

Zijn hobby is pas echt zo'n vier jaar terug begonnen. Hij werd toen uitgenodigd om mee te gaan met voertuigen uit de Tweede Wereldoorlog. Dit aanbod nam hij graag aan, maar hij mocht niet mee zonder uniform. Dus dat uni-

form kwam er en daarna nog een en toen was deze hobby niet meer te stoppen. Maar de eigenlijke oorsprong van zijn hobby ligt nog verder terug en begon toen hij vijf jaar oud was en met zijn familie in Normandië op vakantie ging. Hier keek hij zijn ogen uit bij al die militaire wagens en spullen.

Na zo ongeveer vier jaar verzamelen heeft hij al een aardige collectie opgebouwd van uniformen, uitrusting en radio's uit het gebied Arnhem-Nijmegen, waar zijn grootste interesse naar uitgaat. De opening van zijn tentoonstelling werd opgeluisterd buiten door zijn vrienden van de Re-enactmentvereniging. Dit is een groep die gevechten uit de oorlog naspeelt. Zij hadden zich verschanst in kleine legertentjes (knoopshelters) en een grote parachute in een boom gedrapeerd. Zo kon iedereen meteen zien dat er bij de historische kring iets bijzonders gaande was. Mocht u nog niet geweest zijn, Robert Braam hoopt u graag eens te zien in de kelder van de Historische Kring Gendt (Villa Ganita) want daar zal deze tentoonstelling nog ongeveer een jaar te bezichtigen zijn op onze openingstijden.

Yvonne de Boer

Vijfhonderdste lid

Toen de Kring in 1983 begon, moest er natuurlijk een ledenlijst gemaakt worden. Besloten werd om het groepje enthousiastelingen die bij de start meteen lid wilde worden, alfabetisch te registreren.

Zo werd Dinie Aarntzen lid nummer 1. In de eerste tien jaren groeide de kring gestaag, maar niet spectaculair. Bij de ingebruikname van ons eerste echte onderkomen, het 'oude, oude' gemeentehuis aan de Markt in mei 1993, had penningmeester Harrie Scholten rond de honderd leden op zijn lijstje staan. Daarna zijn we sneller gegroeid, zo snel dat we op 24 juni tijdens het Kersenfeest het vijfhonderdste lid mochten inschrijven. Dat is **Hannie Rensen**, De Windroos 40 in Gendt. Wij willen haar daar hartelijk mee feliciteren en heten haar welkom in de Historische Kring Gente. En, wij

hebben haar inmiddels nog een verrassinkje bezorgd.

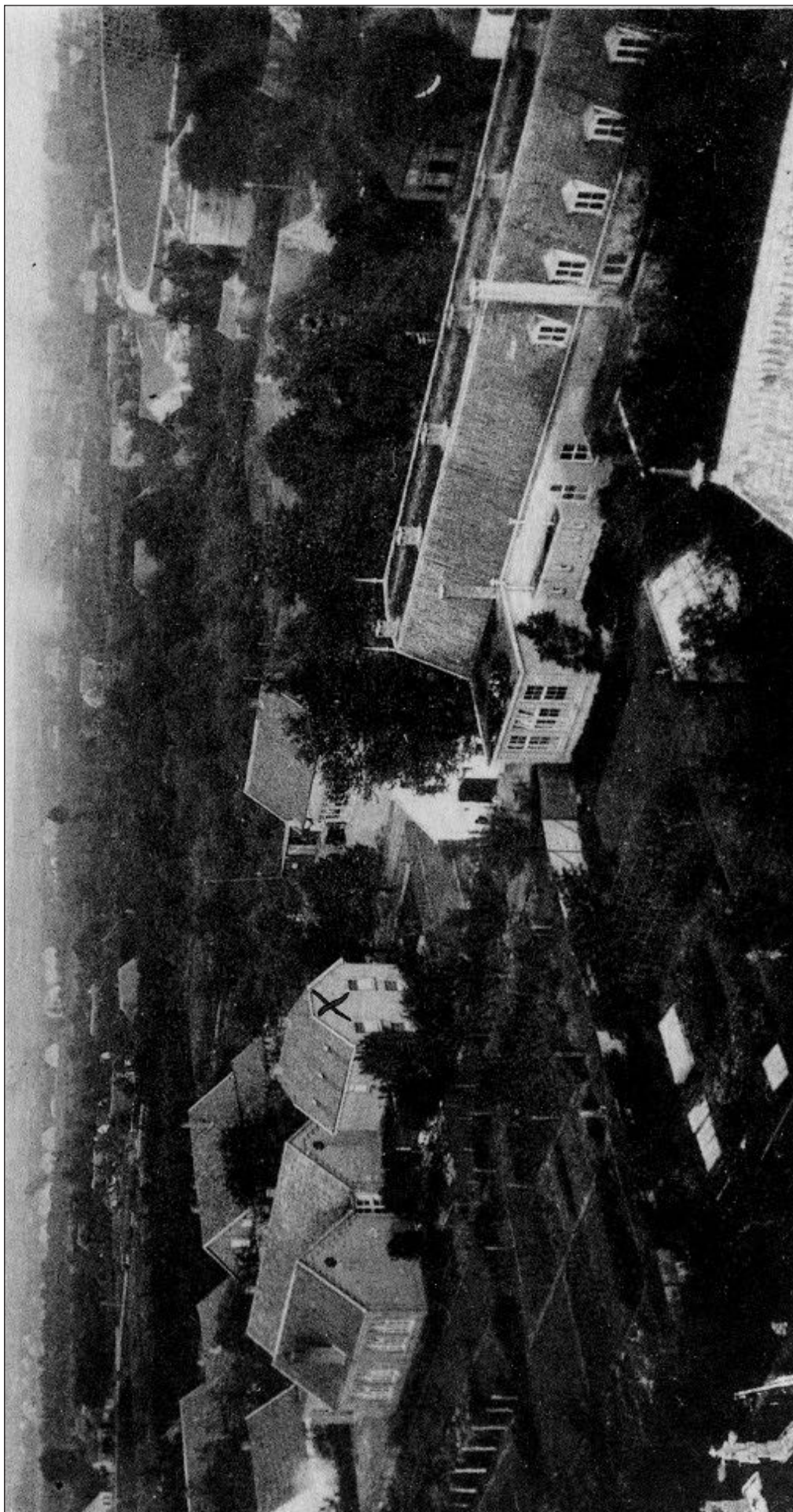
Trouwens, Gendt mag ook trots zijn op zoveel leden. Er staan relatief veel mensen ingeschreven bij de kring. Op een bevolking van 7000 inwoners is 500 veel. Vergelijk dat maar eens met het Arnhemse *Prodesse Conamur*: 750 leden op een bevolking van ongeveer 130.000.

De kring gaat nu richting een volgend 'mooi' getal: zeshonderd. Op dit ogenblik staat de teller op 516; ruim 80 daarvan wonen buiten Gendt. Zij blijven zo in contact met hun geboortedorp. Misschien een aardig idee voor de 'autochtone' Gendtenaar om een verhuisd familielid het lidmaatschap van de kring cadeau te doen met Sinterklaas of Kerst.

Geert Visser

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 14 24 34 44 45 46 47 48 49
 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77
 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 90 100 101 102 103
 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 122 123 124
 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144
 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164
 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184
 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204
 205 207 208 209 210 211 212 213 214.215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225
 226 227 228 229 230 231 232 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 235 236 237
 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 267
 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287
 288 289 290 291 292 293 294 295 295 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307
 308 309 310 311 312 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324.325 326
 327 328 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345
 346 347 348 349 350.351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365
 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 381 382 383 384 385 386
 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406
 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 412 413 414 415 416 417 418
 419 420 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437
 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457
 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476
 477.478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 495 496 497
 4 9 8 4 9 9 ,

500; Klopt.!

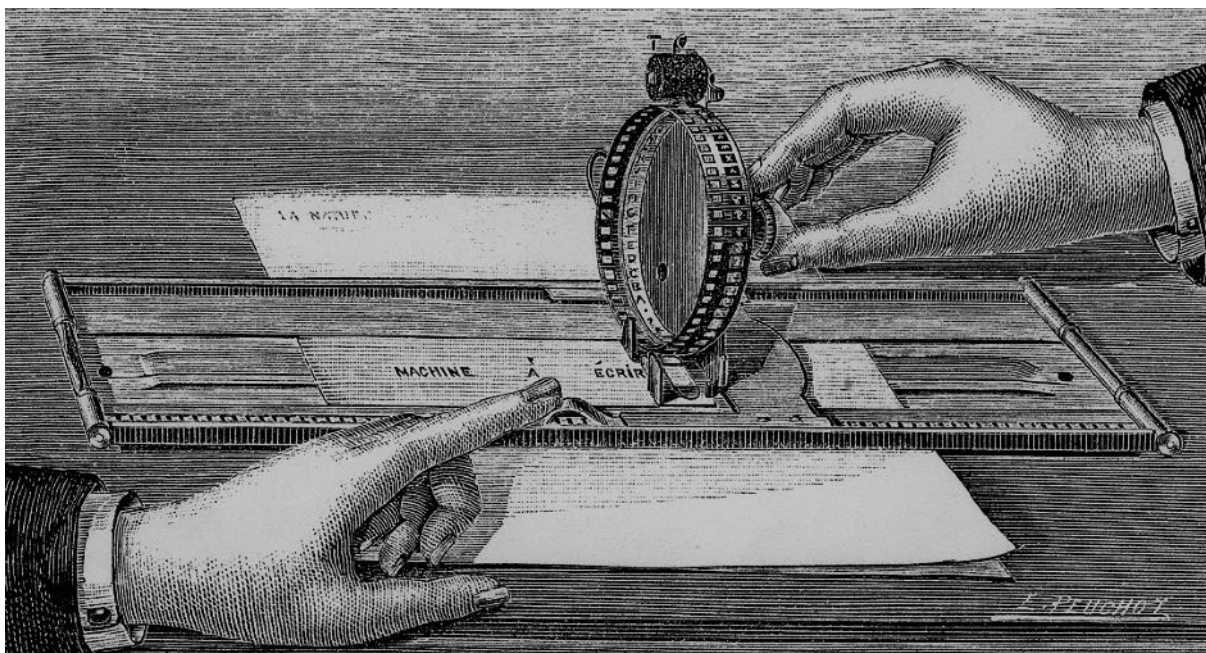

De hierbij geplaatste ansichtkaart is als foto genomen vanaf het dak van toenmalige rooms katholieke kerk.

Nog een stukje dak ervan is het witte vlak rechtsonder. Het pand waar een kruis op staat getekend, was de school van de hoofdonderwijzer M. Dinnissen met zijn familie. Het dubbele gebouw ernaast was de katholieke jongensschool. En het langwerpige gebouw op de voorgrond is de meisjesschool. Helemaal links vooraan zijn nog enige grafzerken zichtbaar. De mooie, grote, vierkante betonnen speelplaats was nog niet aangelegd. Het is geloof ik allemaal nog tuin. Links van de meisjesschool is de achterkant van de bakkerij van Leo Verhoeven zichtbaar.

Misschien krijgen we nog wel bezoek van mensen waarmee we kunnen puzzelen over de overige plaatsen op de foto.

Harrie Scholten

Uitvinding in 1887

Uit een tijdschrift van 1887 kwamen wij de beschrijving van een uitvinding tegen, die we een heel klein beetje als een aanloop naar de computer kunnen beschouwen.

De kleine schrijfmachine van Herrington

De betrekkelijke kostbaarheid der schrijfmachines van Remington en anderen heeft den heer Herrington geleid tot de samenstelling van een dergelijk toestel, die wel veel minder volmaakt is, maar toch als men er enige vaardigheid mede verkregen heeft, goede diensten schijnt te beloven.

Het toestel bestaat hoofdzakelijk uit een rad, dat uit de hand om een as kan gedraaid worden en op welks omtrek de vijfentwintig letters van het alfabet en de cijfers en leestekens zijn uitgesneden. Bij 't draaien van het rad komen deze tekens in aanraking met een daarboven staande inktrol, welke hen van drukinkt voorziet. Het rad kan gemakkelijk op en neer en voor en achteruit bewogen kan worden.

Om wat men schrijven wil, af te drukken, draait men het rad om zijn as totdat de gewenste letter boven het papier staat, en drukt men het rad dan naar beneden door een kerf in de stang, die tot geleiding dient, zodat de letter met het papier in aanraking komt. Door de werking van een veer rijst het rad weder; het kan dan voor de volgende letter één tand naar rechts verplaatst worden langs de geleidestang onder aan het schrijfraam. Met de linkerhand wordt daartoe op een knop gedrukt (zie de figuur). Daarin ziet men tevens hoe het papier waar op men schrijven wil, in het raam bevestigd is; om tot een volgenden regel

over te gaan, wordt het papier in het raam over de nodige lengte opgetrokken. Dat dit niet machinaal geschiedt, moet een ernstig gebrek wezen.

Maar men mag ook niet uit het oog verliezen dat het hele toestel nauwelijks tien gulden kost.

Uit het weekblad *De Betuwe*, 25 november 1911

Voor het gerechtshof te Arnhem is gisteren in hoger beroep behandeld de zaak tegen de advocaat mr. L. uit

Dieren die op 4 juni 1911 in de gemeente Elst een automobilist die vrij hard reed, gewaarschuwd had dat de veldwachter Van de Ven met een chronometer op de weg was.

De automobilist nam de waarschuwing ter harte en verminderde zijn vaart waardoor de veldwachter nu geen overtreding kon constateren.

Ter zake van verhinderings werd door de veldwachter procesverbaal tegen de advocaat opgemaakt; door de rechtbank werd beklagde veroordeeld tot f 10,— of 10 dagen hechtenis.

Vörrige keer hè ge kunne lèze, hoe meester Dinnissen ien 't Gendts over kleine kienjes kon praote. Ik, zei de gek, zal 't now us over hund (honden) gaon hèmme.

Ik hèddut al 'n keer turlops gehad over den hond van mien grutvaoder en de omes, die aon den diek wônden, dor tege Haldere aon. Die hadden 'n fantastische herdershond, die zo mar over de onderste hêlf van de echedeur kon springe. 't Was nog ien de tied van vur en ien den oorlog. Ik was toe, wa lèèftied betref, zo tusse de ach en twaalf jaor oud. Den hond kon van alle kunsjes. A'j 'n stukske hout ien de Waol mieterde, gieng tie d'r gaauw en hard achteraan. En as ie dan trug was, lei tie 't hout vur ow neer. En schudde 't waoter meteen uut zien huier. Ik wier dan ok kletsnat. Ge kèn zoiets wel.

In die jaore kwam d'r 'n wèèkblad uut: De Katholieke Illustratie. Dor was ok 'n moppe ble-dje (moppenblaadje) bi'j, dat 'de Narrenkap' hiette en ok 'n kienderble-dje, 'de Okki' (Tusse twee hukskes, wis ge wat da word beteikende? "Onze Kleine Katholieke Illustratie, OKKI dus.")

Ien één van die blui-j (bladen) mot 'n ve-haol gestaon hèmme over 'n hond, die vanwège zien streeke **Rampie** genuumd wier. Deze Rampie is ien 1944 bi'j de evacuatie verlore gerak bi'j 't overstèke mèt de pont nor Pandere. Dur al 't gedonder en lawaai was tie engstig geworre en is tie wèggelope. De Duitsers wouwe de pont nie laote stil ligge.

Nao de oorlog, bi'j terugkoms ien Gendt, wier 't liek van 't bees teruggevonde bi'j 't huus wor tie een mooi gelukkig lève ha gehad.

Rampie, zo, n kleine 30 jaor lôtter.

Mien vrouw Riet was aon 't oppassen ien 't huus van ur bruur Cor, die ien de bjuurt van Maastricht wônde en dor now pas geleje gesturve is.

't Was de laotste dag van de zommervakantie en ik zou ur mè mien twee kiendere op die vri'jdagmiddag gaon ophaole.

Dor veur, zo tegen half twaalf belde mien zoon Mark mien op 't werk op en hi'j zei: "Pa we hèmme 'n hunje".

Ik zei "Wat?" Affijn, 't kwam op 't volgende neer:

Mark was mè zie nèèfke Tom 'n beetje struine gewès en bi'j mien bruur Jan (zien oom) ien de Zandvoortsestraat terech gekomme. En dor zage ze iets gewèldigs:

'n klein jonk hunje van zo'n paor maond oud.

't Beesje jankte, rende, sprong en danste van pure aonhankelijkheid en lèvensplezier.

Mien bruur juinde de blage nog extra op. "Wou je ok zo'n hunje hèmme?". Hoe kuj zoiets now vraoge? da hè elke volwassene wel deur.

In ieder geval ze wiere verweze nor de Gebroeders Scholten bi'j 't Galgendaol op den diek nor Haldere. Ge wit wel die van die brune kiepe eier.

De gebroeders hadden 'n zus (Ada) die ien 't zuie van Brabant wônde en daor een poedelhond had. Een rashond.

Toen ze wier overgeplaots nor den Bosch kwam ze ien 'n flat te wonen, met alleen een balkon als butegebeure. Nao 'n vakantie ien Gendt kwam den hond bi'j de gebroeders te wone.

En hoewel den hond van adel was, kreeg ze een verhouding mèt 'n straathond en rakte ien verwachting.

Ik hoef 't nie wieder te vetèlle hoe 't precies allemol gieng, 't resultaat was dat 't jonge hunje ien 'n stevig duske onder de snelbieder van de fiets zien ni'jje tehuus kreeg. Toe ik dus wa lôtter thuus kwam, smolt ik eigenlijk ok wel vur da zwarte knötje sjet. Ien de berging lag een nog mooi twidde hands stuk tapijt. We rolden da netjes op, zodat als 't beesje mos pisse of poepe, er gin rampe zolle gebeure. 'n Bitje waoter mè wa melk aongelenkt en wa broodkrumels wiere bi'j 't beesje neergezèt en wi'j op wèg nor 't diepe zuide.

Now, de reis hèn en trug nor zuid Limburg gieng op 'n normale manier. Alleen was Riet dur nog nie van overtuug dat ze ur goedkeuring zou geve aon de aonschaf van 'n hond. Wi'j kwame thuus, gienge nor binne, de deur nor de berging wier losgemak en dor kwam 't beesje als 'n junkerende sjetbol binne rolle. Hij rolde op Riet aon en beet vol schik ien ur grote tee, (teen) die uut de zommerschoen kwam kieke.

Riet jankte zowat 't eigeste as 't hunje dee. Èkkes lôtter bleek dat 't diereke ien de berging op de tapijtrol gepoep en gepis ha, ien plek van op de betonne vloer.

Ondanks dat alles smolt ok zi'j wèg. Ik zou hôs zègge dat 't 't eigeste was, as ze dee toe ze mien vur 't èrs ontmoette. Mar da geleuf natuurlijk gin mins!

Op dat moment hèt ik ok 'n voorwaarde gestèld. Ik was t'r ok mee ins onder beding dat 't diereke Rampie genuumd zou worre.

En zo gebeurde 't.

De blage zochte 'n por ouwe kusses, um vör den èrste nach op te slaope (den hond natuurlijk). 't Diereke was duidelijk nie veul meer gewènd, want 't gieng den èrste nach werem-pel heel goed.

Rampie had de tied nog mee. Honde mochte lekker los lope. Hij leerde wat niet mocht en wat wel mocht, maar hield zich daar natuurlijk niet altied aon. Hi'j was gek op schólkiendere en die op um.'t Gebeurde dukzat dat tie b'j'de kleuterschól vur 't raam gieng kieke. (Hi'j wis welke klas Riet had). 'n Por kiendere mochten um dan wèr thuus brènge en zo meer.

Een buurvrouw nèven ons had 'n hèkel aon hund. (Ze wonen d'r al jaore nie mèr, dorrum mag ik zoiets wel zègge, doch ik zo, wa?).

Ze kwam ins aon de deur en zei: "Die hond van jullie liep zojuist weer dwars door onze voortuin". Ik zei: "Nou, dat kan niet". "Oh nee, daar ginds loopt ie". En ze wees nor den overkant van de straot, wor inderdaad 'n hond liep.

Ik drejde mien half um de kamer ien en riep Rampie en die kwam uut de kamer, um te kieke wat t'r loos was. Ik had 'n fijne aovend.

't Gedrag van Rampie wier normate hi'j ouwer wier, nogal wat stranter. Zo kwam ie us 'n keer thuus mèt 'n kiep, die tie dood gebete ha. Hôstig miek ik 'n gat ien de grond, wor ik de kiep begroef. Ik ha te weinig mèt de bekèndheid van den hond gerèkend, want den eigendsten aovond hè'k den eigenaar al mèt 'n tientje tevreeje motte stèlle.

Ok 't hoofd van de jongeschól kreeg ik 'n por keer aon de lijn, mèt 't verzoek um den hond thuus te houwe, want 't kunsje um buute met de pote op de vinsterbanke de klassen ien te kieke wier 'n favoriete bezigheid van Rampie. En de scholkiendere mar schik hèmme.

Dur eige schuld wier den hond meer ien de gaote gehouwe en kon ie zien uutbuiteri'j op 'n vul kleinere meugelijkheid botviere.

'n Por keer hèmme we um op motte haole bi'j de hondekennel van Schriem ien Fliere.

Hi'j kwam ien wat lottere jaore wel us thuus, stinkend as 'n verreke die ien de stront gerold ha.

'n Onderdompeling ien bad, dat ie gelaote ondergieng was dan 't dukste mien taak.

Toe ik d'r achter kwam dat de stank van de mis en gier van de misvált bi'j de Lootakkers afkomstig was, belde ik 'ns mèt den eigenaar, Bjènt Meurs. En Bjènt zei: "Laot die diers toch, die van ons is toch al zo oud. Dor kan ech niks mèr van komme".

'n Hortje dornaor was Rampie wèr op stap gewes, want hi'j kwam saoves niet opdage.

Daags ter naor vername wi'j dat ie gevonden

was ien de graaf nève de Lange straot.
Gezien de verwondinge, doch de pliesie dat ie
gerak was d'r 'n vrachwage.
Bi'j de Lootakkers op vri'jers voete gewès?
Mien gezin en ik vonden 't toch erg jammer.
Ruum dartien jaor jaor was 't aonhankelijke
dier ien ons gezelschap gewès.

Harrie Scholten

Hoe ik aon de herdershondekoppe kom, meug
ik nie veraoje. HS

**PS: Dur umstandigheden was ik te laot um
plaatjes bi'j mien zuster Truus te vraoge.**

Ik hè d'n poedelhonde plaatje nog kunne stèle
van 'n folder van de "Welkoop". 't Köpke gif
heel goed de uutstraaling van Rampie weer.

GEMEENTE GENDT
BEKENDMAKING
BURGEMEESTER en WETHOUDERS der gemeente
GENDT brengen ter openbare kennis, dat het College
van Algemene Commissarissen voor de Wederopbouw
te 's-Gravenhage, ten name van de gemeente en ten be-
hoeve van de Wederopbouw is overgegaan tot

ONTEIGENING
van de navolgende percelen:
a. pl.m. 1 ha. 88 a. 46 ca. van het kadastrale perceel,
gemeente Gendt, Sectie A nr. 164, eigendom van de
Stichting van wijlen Elisabeth van der Mieden te

van de navolgende percelen:
a. pl.m. 1 ha. 88 a. 46 ca. van het kadastrale perceel,
gemeente Gendt, Sectie A nr. 164, eigendom van de
Stichting van wijlen Elisabeth van der Mieden te
Bemmel, erfpachter Hendrikus Johannes Nienhaus,
landbouwer te Gendt;
pl.m. 0.8 a. van het kadastrale perceel gemeente
Gendt, Sectie A nr. 459, eigendom van de Stichting
van wijlen Elisabeth van der Mieden te Bemmel,
erfpachters Johannes Everardus Milder, landbouwer
te Gendt, en Everdina Johanna Milder, zonder be-
roep te Gendt;
pl.m. 01 : 25 ca. van het kadastrale perceel ge-
meente Gendt, Sectie A nr. 795, eigendom van Wil-
helmus Jacobus Leenders, landbouwer te Gendt.

De op deze onteigening petrekking hebbende stukken
liggen van heden af gedurende 2 weken kosteloos ter
secretarie voor een ieder ter inzage.
Gendt, 3 Mei 1948.
Burgemeester en Wethouders van Gendt,
De Burgemeester,
J. B. R. VAN DER MEULEN,
De Secretaris,
A. J. J. M. ARENDS. 21237

In 1948 waren de plannen voor de na oor-
loose wederopbouw nagenoeg gereed en
kon tot de nodige onteigeningen worden
overgaan.

De onteigening van veel grond leidde uit-
eindelijk tot de huidige situatie in ons
mooie centrum.

Het jubileumboek

Op 8 maart 2008 viert de Historische Kring Gende haar vijfentwintig jarig jubileum. Het is dan precies een kwart eeuw geleden dat Wim Alwicher en Frans van Driel de oprichtingsakte ondertekenden bij notaris Huijgens in Huissen.

Bij gelegenheid van dit jubileum presenteert de Historische Kring Gende een boek over de geschiedenis van Gendt

In een twintigtal hoofdstukken nemen schrijvers u mee naar het verre en minder verre verleden van ons dorp.

De meeste schrijvers wonen of woonden in Gendt. De anderen hebben of hadden beroepsmatig contacten met Gendt.

Wij zullen voor u de sluier wat oplichten door hier de schrijvers aan u voor te stellen en de onderwerpen aan te geven welke behandeld worden.

J. Mulder, Geologie van Gendt

John Mulder is bodemkundige, verbonden aan de Universiteit Wageningen. Hij was jarenlang voorzitter van de Historische Kring Oosterhout en Slijk-Ewijk.

In zijn hoofdstuk gaat hij in op het ontstaan van de bodem van Gendt (en omgeving) en beschrijft hij de gevolgen daarvan voor de bewoners van het dorp. Zo zorgden meanderende waterlopen voor oeverwallen waarop de eerste bewoners gingen wonen.

Gerard Janssen is van het begin bestuurslid van de kring. Samen met zijn zoon, drs. **Aldo Janssen**, gaat hij ver terug in de geschiedenis; eigenlijk mag er dan nog niet eens van geschiedenis gesproken worden, want er woonden nog geen mensen in ons land. De auteurs verklaren de oorsprong van de rivieren die wij later Waal en Rijn zijn gaan noemen. Met een aantal kaarten in kleur laten zij zien hoe de steeds veranderende loop van die wateren het landschap gevormd heeft en hoe de (latere) bewoners zich aan de wisselende omstandigheden aanpasten.

Wim Otemann, Archeologische vondsten.

Wim was van 1983 tot 2006 bestuurslid van de Historische Kring Gende en heeft zich in die jaren intensief bezig gehouden met de sectie archeologie. Wim heeft al jarenlang archeologisch onderzoek gedaan in Gendt. Alle opgravingen die hij met zijn medeonderzoekers verricht heeft, staan op diverse kaarten van landelijke onderzoeksinstanties en op de archeologische beleidskaart van de gemeente Linge-waard. Zijn hoofdstuk begint met een 'inleiding in de Gendtse archeologie', waarna hij acht

vondsten en vindplaatsen nader beschrijft.

Drs. **Yvonne de Boer-Ravestein** is secretaris van de Historische Kring Gende. In *De geboorte*

van Gendt beschrijft ze hoe het klooster van Lorsch (bij Mannheim) in 793 voor het eerst bezittingen krijgt in Gannita. Daarmee was Gendt 'op de kaart gezet'. De monniken gebruikten de Munnikhof als hun bestuurlijk en economisch centrum. En, heel belangrijk, Gendt heeft de oudste bibliotheek van Nederland. Pastoor Gerward, had maar liefst twintig boeken, een kolossaal bezit voor de negende eeuw.

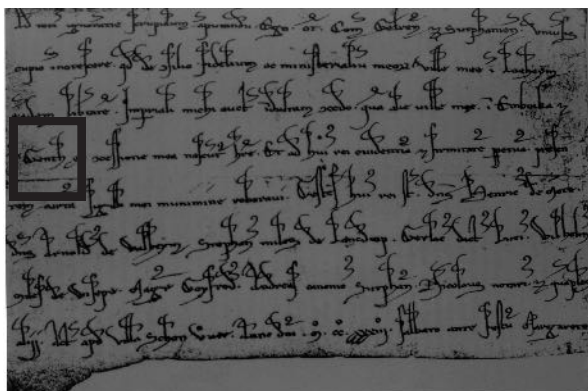
Met *De oudste kerk van Gendt* wordt de Nederlands-hervormde kerk aan de Torenlaan bedoeld. Eigenlijk is dat, zoals de schrijfster aangeeft, niet de alleroudste kerk van het dorp. Rond 800 moet er nl. een godshuis gestaan hebben in de Gendtse Waard, want dan is er sprake van ruil van landbouwgrond in de buurt van een kerkje dat daar is. En wat later schonk pastoor Gerward die kerk op een eiland tussen Gendt en de Waal aan het Benedictijner klooster Lorsch.

Toegangspoort van het klooster van Lorsch

Geert Visser is vanaf 1985 voorzitter van de Historische Kring Gende.

Waarom gaf graaf Otto II van Gelre in 1233 stadsrechten aan een plaatsje als Gendt, een vlek met minder dan vijfhonderd inwoners, terwijl er op vijftien kilometer afstand 'de oudste stad van Nederland' lag? En hoe reageerden de Gendtenaren op het besluit van hertog Karel om een van zijn belangrijkste hovelingen, Hendrik van Gendt, in 1506 de plaats in leen te geven? Want dat betekende onherroepelijk dat de belangen van heer en bewoners gingen botsen. Naast het hoofdstuk over de stadsrechten is er nog een hoofdstuk van Geert over de Gendtsse

In het vierkantje staat het woord Genth

kastelen en een over waterkeringen, kaden, dijken en het onderhoud ervan.

Dr. Ben Janssen uit Zevenaar is dé Nederlandse autoriteit op het gebied van historische kennis van steenfabrieken. In 1987 promoveerde hij in Nijmegen op het proefschrift *Baksteenfabricage in Nederland 1850 - 1920*.

Al op een kaart uit 1696 komt de steenfabriek de Zandberg voor, toevallig de enige fabriek die nu nog bestaat. In het midden van de negentiende eeuw had Gendt maar liefst zeven steenovens, waar meer dan zeshonderd mannen, vrouwen en kinderen een schamele kost verdienden.

Henk Klaassen is bestuurslid.

In het boek neemt Henk meerdere hoofdstukken voor zijn in rekening.

Gendt was laat met een eigen gemeentelijke bouwvergunning; dat document, dat bij de Woningbouwwet van 1901 verplicht was, kwam er pas in 1928. Vaardiger waren de Gendtenaren met een woningbouwvereniging; in 1913 werd Gendtsch Volksbelang opgericht, in 1968 opgevolgd door Woningbouwvereniging Gendt.

In de twintigste eeuw heeft het verkeer en vervoer zich stormachtig ontwikkeld. Interessant voor een ander boeiend verhaal.

Tram in de noordelijke Dorpstraat (zoekplaatje)

Meer dan 50 Gendtsse jongens hebben tussen 1946 en 1949 als militair dienst gedaan in het

later genoemde Indonesië. Een ingrijpende periode uit het leven van de jongens, de familie en Gendt, waaraan ook een apart artikel is gewijd.

Riet Berends, bestuurslid, beheert het foto- en knipselarchief van de kring.

Liefhebbers van plaatjes van het oude Gendt komen in het jubileumboek volop aan hun trekken. Zij heeft een vijftigtal foto's geselecteerd uit de documentatie die passen bij het boek. Een klein aantal staat als voorbeeld in dit artikel.

Drs. Roger Crols is medewerker van Het Gelders Genootschap, een organisatie die zich bezighoudt met het gebouwde cultuurhistorisch erfgoed van onze provincie.

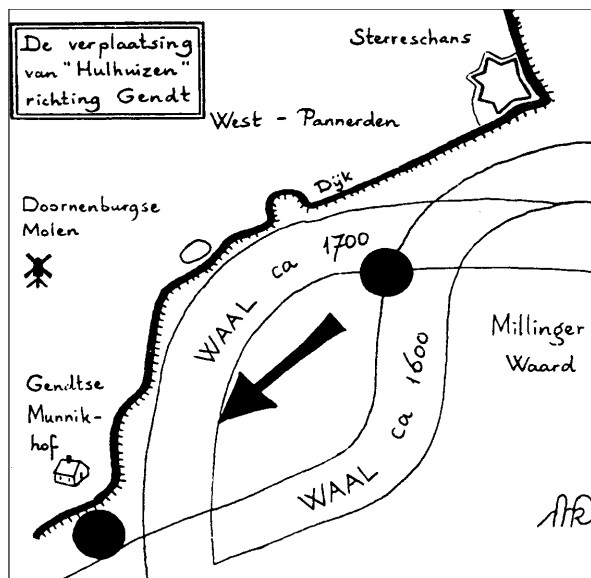
Hij beschrijft de wederopbouw van Gendt tot zo ongeveer 1965. Nieuwe woningen onder meer Dorpstraat, Essenpas, Dijkstraat, Van Halstraat, Schoolstraat, Kleine Raalt Markt, en St Maartenstraat. Verder Providentia, katholieke kerk, school en Boerenleenbank aan het Julianaplein.

Wim Otemann is lid van de Historische Kring Gende.

Wim is gegrepen door de Tweede Wereldoorlog, die hij, geboren in 1931, als kind meemaakte. Hij heeft die fascinatie vorm gegeven in het in 2005 verschenen boek *Tussen twee bruggen*,

Drs. **Robert Melchers** studeerde geschiedenis aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen. Hij is bestuurslid van de Historische Kring Huessen. Hulhuizen en Gendt lijken onverbeterlijk met elkaar verbonden. In Hulhuizen stond het godshuis waar de katholieke Gendtenaren na de reformatie kerkten en daar werd tot 1966 de Gendtse processie gehouden. Of moet er op grond van gedetailleerde kaarten een andere conclusie getrokken worden?

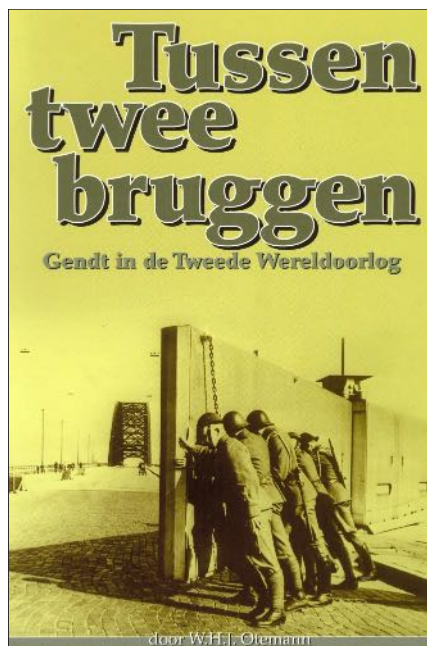

Drs. **Marisa Melchers** is architectuurhistorica. Zij doet promotieonderzoek naar kerken in de Over-Betuwe, waaronder de naoorlogse St. Martinuskerk van Gendt. Zij maakte voor ons jubileumboek een reconstructie van de bouwgeschiedenis. De architect Johan Sluijmer heeft naast de kerk ook de naoorlogse jongensschool en de hoofdonderwijzerswoning ontworpen.

Gendt in de Tweede Wereldoorlog.

Dé oorlog is voor jong en oud de Tweede Wereldoorlog. Wim heeft in het hier genoemde boek bewezen daar veel van te weten. Voor ons jubileumboek diept hij een aantal aspecten uit de periode 1940-1945 uit.

Willem Rasing was 1997-2006 dat werk-

lem sing van tot - tot zijn

zaamheden het niet langer toelieten - bestuurslid van de kring. Hij is een fervent beoefenaar van genealogie. Dat hij daar bedreven in is, heeft hij bewezen met *Mijn Familieboek, 1620-1993. Genealogie van Wanner Rasing*, dat in 1993 verscheen.

Genealogie is meer dan alleen maar stamboekonderzoek en kwartierstaten. Natuurlijk moet je wel weten hoe je familie in elkaar zit en wie bij wie hoort.

Maar dan wordt het pas leuk als de stamboom aangekleed is en dan komen de vragen aan bod als waar en hoe woonden onze voorouders, hoe oefenden ze hun beroep uit, waarom verhuisden ze naar een andere plaats, etcetera.

Willem gaat daarom in zijn hoofdstuk in op maatschappelijke ontwikkelingen die een rol speelden in het leven van mannen, vrouwen en kinderen.

E E R S T E G E N E R A T I E	
1-1: 980: Jan van GENT; heer van Gendt in het Rijk van Nijmegen; tr. m. gravin Bertha van CUYCK. Uit dit huwelijk een zoon. Zie 2-1.	

T W E E D E G E N E R A T I E	
<u>Zoon van Jan van GENT en Bertha van CUYCK (1-1):</u>	
2-1: 1020: Johan; ridder, overl. in 1080; tr. in 1050 m. gravin Marie van CUYCK, dochter van graaf Al- brecht van CUYCK, heer van Hoogstraten en Bostel, en van Agnes, gravin van Looz en Chini. Uit Johan's huwelijk vier kinderen. Zie 3-1 t/m 3-4.	

Oudste vermelding van de familie Van Gendt

H.L. van Gendt, Stamboom van Gen(d)t, aanvangende bij JAN van Gent, geb.980.

Harrie Scholten was van 1983 tot en met 2006 penningmeester van de Historische Kring Gende, nu gewoon bestuurslid. In 1996 begon hij met verhaaltjes in het Gendtse dialect.

Vandaar is het dan ook vanzelfsprekend dat er in ons jubileumboek aandacht besteed wordt aan het Gendtse dialect. De titel van het hoofdstuk gaat luiden. *Ruum 1000 woorden ien 't Gendts.*

Zwak **lenig.** In 't Nederlands betekent zwak het tegengestelde van stijf en sterk. In het Gendts heeft het ook nog de betekenis van lenig.

Zwans **smeerlap.** Ge kun van um zègge wa'j wil, mar 'n zwans? Nee zo zo'k um toch nie nume.

Zwaortwors **Zwoerdworst.** Hoe 't smik, weet ik nie, want ik hèt 't nooit wille ète.

Zwat **zowat/ bijna.** Ik haop mar, da zwat iedereen 'n beetje tevreje is over de lies (lijst) mè worde ien 't Gendts.

Zweel **eelt.** Mar goed deur spaocie, dor

krie'j zweel van ien ow ha-nd.

Zweierderi'j **verzwering, ontsteking.** Mèt de antibiotica van tegewoordig heij lang nie zo duk mèr 'n zweierderi'j.

Zweit **zweet.** Ik hè af en toe nog wel zitte zweite um over de 1000 worde hèn te komme, mar 't is mien geluk.

Zwiemele **zwijselen.** Je zou hors gaon zwiemele van al 't lekkere grei dat op de toffel stee te wachte.

Zwik groot **aantal/hoeveelheid.** A'j de hele zwik meenim, za'k 't goed mèt ow make.

Zwoeng **vaart, draai, elan.** As Hein Wegh bi'j 't rad van avontuur stieng, hattie bi'j de minse en 't rad zo de zwoeng d'r ien.

Hoe kunt u het boek krijgen?.

U kunt ons over een half jaar natuurlijk vragen of het boek nog beschikbaar is.

Dat kunnen we echt niet beloven.

We moeten natuurlijk proberen niet **failliet** te gaan.

In ieder geval willen we graag dat alles zo gladjes mogelijk verloopt.

Bij **voorinschrijving kost** het boek voor leden € 16,-.

Het 2e boek en meer kost een lid € 18,- (tot en met 15-2-2008).

Niet leden kunnen bij voorinschrijving tot die datum eveneens voor € 18,- terecht.

Vanaf 15 februari 2008 vragen we van ieder € 20,-.

:

25-jarig jubileum Historische Kring

In nummer 2 van *Ganita Mare* van dit jaar heb ik een eerste stukje geschreven over het 25-jarig jubileum van de kring.

Dat jubileum vieren we op zaterdag 8 maart 2008 van 15.00 tot 17.00 uur in zaal *De Herberg* aan de Nijmeegsestraat.

Op die dag is het precies 25 jaar geleden dat Wim Alwicher en Frans van Driel – toen voorzitter en secretaris – de stichtingsakte tekenden bij notaris Huijgens in Huissen.

Natuurlijk krijgt ieder lid nog een officiële uitnodiging voor dit feest, maar houdt u alvast rekening met de datum.

We zijn nog bezig met het maken van het programma voor die middag, maar twee activiteiten staan al vast.

Dick van Altena uit Oosterhout zal optreden met een aantal liedjes die hij in het dialect zingt. Wie kent niet zijn gezongen, kritische liedjes als *De Betuwelijn*, *Snel Weg op de Autoweg* of *Moan Bove De Betuwe*?

Centraal staat de presentatie van ons jubileumboek. Daarover hebt u al het een en ander kunnen lezen in ons juninummer en degenen die op het Kersenfeest geweest zijn hebben een voorproefje van de artikelen kunnen inzien. Op een andere plaats in dit nummer schrijft Harrie Scholten daar uitgebreid over.

(Bijna) alle auteurs hebben hun artikel ingeleverd. Het gaat in totaal om twintig hoofdstukken waarin de schrijvers met veel foto's hun tekst illustreren. Het wordt een mooi, deels in kleur uitgevoerd, lees- én kijkboek, dat iedereen in Gendt en alle oud-inwoners eigenlijk moeten hebben. Vanaf het Kersenfeest konden belangstellenden tegen een voordeliger prijs intekenen op het boek.

We zoeken nog naar een sprekende titel; suggesties zijn welkom!

Het intekenen kan nog steeds. Tot 15 februari 2008 wanneer de voorintekening sluit, gelden de volgende prijzen:

Ieder lid kan één exemplaar bestellen voor € 16,—.

Meer exemplaren mag natuurlijk ook (verjaardagscadeau!).

De prijs is dan € 18,— voor ieder volgend

exemplaar.

Die laatste prijs geldt ook voor niet-leden. **Na 15 februari betaalt iedereen € 20,—. Tot nu toe hebben we zo'n 125 boeken bij voorinschrijving verkocht.**

In, of bij deze *Ganita Mare* is een intekenformulier. U kunt op drie manieren betalen, maar Geert Witjes, onze penningmeester heeft het liefst dat u het bovenste vakje aankruist. Het formulier kunt u sturen of in de bus stoppen van *Villa Ganita*, Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt.

De redactiecommissie, die bestaat uit Yvonne de Boer-Ravestein, Henk Klaassen en ondergetekende, heeft teksten en illustraties bekeken en overlegd met de auteurs over wijzigingen of aanpassingen.

Dat stadium loopt nu op een eind. Het materiaal gaat dan naar het grafisch bureau R5 dat de layout verzorgt. Met hulp van een lithograaf worden de (oude) foto's drukklaar gemaakt. Tot slot gaat de drukker aan de slag, zodat vanaf 8 maart het boek zijn weg kan vinden naar de belangstellende lezers.

Geert Visser,
voorzitter

Kun je zingen?

Uit een erfenis ontving de kring een ongeveer 5 centimeter dikke bundel met oude liedjes uit de tijd dat de TV nog een sprookje was.

Drie boekje hadden nog een omslag. Daarvan kunnen we de volgende namen noteren: De Jan plezier/ Het zingende boertje/ Zang en Klank.

Wat deed ik ermee? Ik bladerde alles door om refreintjes op te zoeken. Zoals meer mensen weten; woon ik alleen en heel soms heeft dat een voordeel. Ik kan met zingen zoveel lawaai maken als ik maar wil.

Wil jij een beetje, beetje
Beetje van me houden
En met me trouwen
En met me trouwen
Al worden we nog zo oud
Ik geef niet om geld of goud
Alls jij een beetje, beetje
Beetje van me houd

Cheerio Cheerio
In Holland zingen ze zo:
Weg met de zorgen en weg met het verdriet
We komen er wel, ook als zijn we er niet.
Want de jongens van Tromp en Piet Hein,
Die krijgen ze lekker niet klein.
Er zat vijf jaar de mot in,
Maar nu zit er schot in.
Wan Hollanders willen we zijn.

Op de sluizen van IJmuiden
Heb ik jou vaarwel gekust.
Op dat plekje bij de haven
Stelde jij me weer gerust.
'k Kon mijn tranen niet bedwingen
Afscheid nemen deed ons zeer
Op de sluizen van IJmuiden,
Daar zien wij elkander weer.

Klein blonde Mariandel
Wanneer gaan wij eens aan de wandel?
Wan steeds alleen te lopen is heus niets gedaan.
Als ik jou voorbij zie komen,
Al langs de gracht, onder de bomen
Dan zou ik zowel aan je zijde willen gaan.
Zeg mij waarom keek jij me aan?
Want daardoor is mijn hert opeens van slag gegaan. Kleine blonde Mariandel,
Toe ga met mij nu aan de wandel
En zullen wij het verd're leven samen gaan.

**Als U wat wilt kopiëren
of overschrijven,
of snuffelen?
't Is geloof ik nog niet
voorgekomen dat er geen
koffie of thee was.**

Hup Holland hup
Laat de leeuw niet in zijn hempie staan
Hup Holland hup,
Trek het beesie geen pantoffels aan
Hup Holland hup
Laat je uit het veld niet slaan.
Want de leeuw op voetbalschoenen
Durft de hele wereld aan.

Er hangt een paardenhoofdstel aan de muur.
En een zadel in een lege schuur.
Je vraagt waarom 'k zo droevig tuur
't Is dat paardenhoofdstel aan de muur.
'k Zie ook het ijzer wat ik daar op sloeg.
't Was het ijzer wat mijn ponny droeg.
Een kale deken in de schuur.
En een paardenhoofdstel aan de muur.

Zit ik op mijn duivenplatje
Dan is alles weer O-kee
Dan fluit ik een aardig liedje
En mijn duiven kirren mee.
Zit ik op mijn duivenplatje
Dan is alles weer O-kee
Dan voel ik me als een koning
Want mijn duiven brengen vree
Dan voel ik me als een koning
Want mijn duiven brengen vree

Als de klok van Arnemuiden
"Welkom thuis voor ons zal luiden,
Wordt de vreugde soms vermengd met droefenis,
Als een schip op zee gebleven is.

Op de woelige baren
Bij storm en bij wind,
Denkt hij steeds aan zijn blondje
Dat vrolijke kind
Zij leeft in zijn harte,
Zij zingt in zijn bloed,
Hij hoort nog haar stemme
In de eb en de vloed

Harrie Scholten

Als het regent op Ma-deira. Is 't Zondag in Maastricht
Dan gaan hij en zij
Door de groene wei
Met een bruinverbrand gezicht. etc.

Maar zij sprak, Ach
liefste mijner,
Spreek zover niet in
't verschieft
Want de zee ligt vol
met mijnen
En die dingen ziet
men niet.

Wie zal dat betalen, ?
Wie heeft dat besteld?
Wie heeft zoveel ping,
ping,ping.
Wie heeft zoveel geld?

2x

Waterval, flonk'rend als
vloeibaar kristal
Tussen het groen der bomen,
Schuimend en bruisend in
toomloze val
Zie ik het water stromen.
Jok gaf mijn leven een vleug
romantiek,
'k Hoorde in 't suisen de
mooiste muziek.
Waterval, tronend hoog bo-
ven 't dal,
'k Wil wel naar jou weder
komen.

Dag Kris, dag Kras, dag
Kruimeltje.
Hè, hè, daar zitten ze dan
weer
Als drie gewone mannetjes,
Gaan zij genoegelijk ter-
keer,
Ze zitten te bepraten,
Wat de mensen doen en
laten.
Dus houdt ze in de gaten,
Want ze trekken flink van
leer
Dag Kris, dag Kras, dag
Kruimeltje,
Hè, hè, daar zitten ze dan

Voor u gelezen:

WENKEN VOOR DE SCHOOLJEUGD.

1. Wij moeten ons lichaam dagelijks wasschen, vooral hoofd, hals, borst en mond, onze handen telkens reinigen voordat wij gaan eten of eetwaren aanraken en de nagels kort en schoon houden.
2. Onze kleeren en schoenen of klompen moeten dagelijks van stof en vuil worden ontdaan.
3. Wij moeten bij de schooldeur onze voeten afvegen, geen vuil of afval in de school neerwerpen, niet op den vloer spuwen, een zindelijk gebruik maken van de privaten en waterplaatzen en de brillen sluiten.
4. Wij moeten geen onzuiver water drinken en nooit sterken drank gebruiken. NIET ROKEN OF PRUIMEN.
5. Wij moeten rechtop staan en loopen en onder het zitten het bovenlichaam zooveel mogelijk rechtop, de handen niet onder bank of tafel en de beenen stil houden.
6. Wij moeten het den onderwijzer zeggen als wij op onze plaats niet goed kunnen zien of hooren, als wij ons ziek gevoelen en als er thuis eene besmettelijke ziekte is.

Juni 1906

RIJN
DOETINCHEM Juni 1906.
De Gezondheids- Commissie
gezeteld te Stad-Doetinchem.

Gelderlander van 5 mei 1945: (Einde 2e Weereld-Oorlog)

De waarnemend hoofdinspecteur van het Lager Onderwijs in de 1e hoofdinspectie, roept de hoofden van scholen in bevrijd gebied op om bij de aanvang van de eerstvolgende schooltijd het feit van de bevrijding van ons vaderland te herdenken, daarbij een dankgebed aan de Allerhoogste niet te vergeten en door een schoolwandeling uiting te geven aan een gepaste vreugde, waarna de kinderen een dag vakantie gegeven kan worden

Uit archief van de gemeente:

In het Gendtse gemeentearchief vonden we een aan de (NSB) burgemeester gegeven opdracht, gedateerd 11 september 1944 (6 dagen voor de luchtlandingen op zondag 17 september 1944).

Door de Directeur Generaal van Politie is bepaald dat iederen avond direct na sluiting, per distributiekantoor de sleutels der brandkast in verzegeld couvert ter bewaking moeten worden afgegeven aan de plaatselijke politie en wel op een plaats door U te bepalen en door U aangewezen politie-instantie of politie ambtenaar.

Het hoofd van het districtskantoor zal met het bezorgen en afhalen der sleutels een of twee personen belasten en hun namen tijdig tevoren aan de politie bekend maken

De sleutels mogen niet aan anderen dan de aangewezen personen en niet dan na deugdelijke legitimatie worden afgegeven. De politie is voor betrokken bewaring verantwoordelijk.

Deze maatregel treedt terstond in werking. De waarnemend politiepresident: Walraven.

.1980

P. Scholten
pakt titel
"Vrijpion"

GENDT - P. Scholten heeft beslag gelegd op de clubtitel van de Gendtse schaakvereniging

De Vrijpion. Hij verzamelde in 15 wedstrijden 14½ punt, een half puntje meer dan F. Stevens. Op de derde plaats eindigde J. Aarntzen met 12½ punt.

Tijdens de in hotel De Klok gehouden jaarvergadering, werden de hieraan verbonden prijzen uitgereikt.

Een plaatselijke slager schonk de vereniging voorts tien dozen met schaakstukken.

Het nieuwe seizoen van De Vrijpion begint op maandag 1 september.

De jeugdleden worden om 18.30 uur in De Klok verwacht en de senioren om 20.00 uur. Nieuwe leden zijn tijdens de clubavonden hartelijk welkom.

Ik mag toch ook wel eens een beetje trots zijn op een familie-lid? (Harrie S.)

NIJMEGEN

Bij het doorbladeren van een van de honderdtallen Katholieke Illustraties uit ons bezit, zagen wij een artikel over Nijmegen. Het was een illustratie uit het jaar 1938.

Het hier overgenomen artikel telt circa vijf kolommen, waarvan we er één letterlijk hebben overgenomen, met de taal en de stijl van die tijd. Uit de 8 foto's kozen we er twee, die Gendtenaren natuurlijk allemaal kennen. Maar de prachtige beschrijving van de schrijfster is zo uitzonderlijk lyrisch dat het de moeite beslist waard is om het met aandacht te lezen:

Nu ik over Nijmegen ga schrijven en mijn oogen sluit, om in het donker van dit met-gesloten-oogen zien, het beeld van deze stad in mij terug te roepen, nu komt er weer even dat stokken van den adem, dat plaatsvindt wanneer er plotseling iets heel moois,achtigs of verrassends voor ons oprijst.

Dit beeld: het onafzienbaar wijde, groene land van de Betuwe, vernevelend naar de de breed slingerende rivier....de Waal, die op haar grijzigen waterspiegel de statige bootenstoeten voortdraagt naar de verte, de ijle en toch zoo sterke brugbogen tusschen land en lucht en van den wateroever af langzaam omhoog stijgend naar den top der heuvelen, de trotsche torenstad . Nijmegen.

Op vijf heuvelen. Hoe men Nijmegen ook nadert, altijd is het schoon, omgeven als het ligt van polder en water, van park en bosch.

Per auto van Àrnhem uit ontdekt men al dadelijk den ouden Belvédère in het Hunerpark. Zulke uit-kijktorens zijn bijna altijd ondingen, leelijke ladders te midden van een prachtige natuur, maar de Belvédère van Nijmegen is mooi: als organisch verbonden met de omgeving, uit de ruigte van struik en heuvel te voorschijn tredend; als door 'n wonder tot toren geboetseerde rots, die dan toch geen rots blijkt, geen stuk betoverende natuur maar een kunstig gebouw.

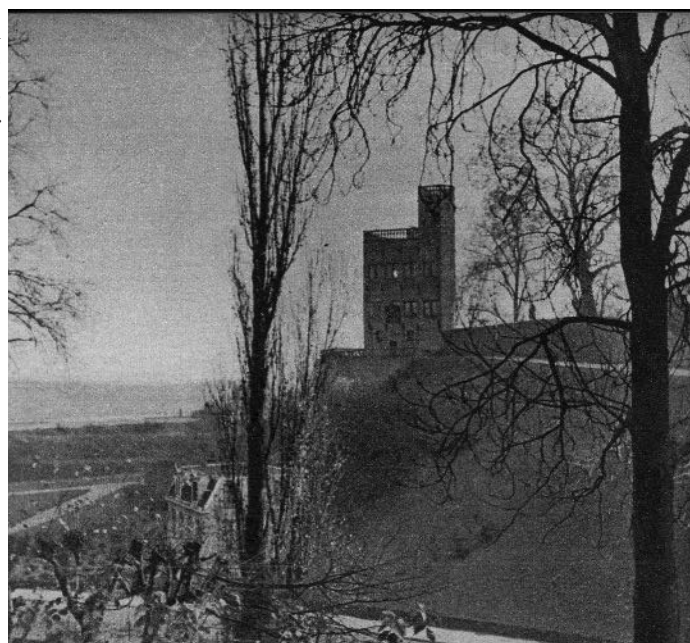
Christine van Eyck

En in deze stijl gaat het nog een aantal kolommen voort.

U mag het komen lezen en de overige zes foto's. komen bekijken.

Harrie Scholten

Ons nr A 80, pagina 472

Van **Chris Milder** ontvingen wij de hierboven afgebeelde bronzen plaquette, welke geen verdere toelichting behoeft (in werkelijkheid viermaal groter).

Ab Teunissen bracht een aantal schoolboekjes en bidprentjes.

Na het overlijden van **Cees van Baal** ontvingen wij namens hem veel boeken en videobanden.

Els Buurman gaf een afstempelkaart van vakantie en snipperdagen van De Zandberg uit 1965.

De **Historische Kring van Huissen** overhandigde een pak bidprentjes van Gendtse overledenen.

Harrie Rensen gaf een diaprojector, een scherm, veel dia-sleden, dia-opbergdozen en een viewer.

Een opruimingsactie bij **het bejaardenhuis**, leverde ons een aantal boeken en aanverwante spullen op.

Willie Derksen had voor ons een tweetal nostalgische motorhelmen.

Erven **Hent Rensen** hadden een eigendomsbewijs van Th.Boekhorst, gedateerd 10-09-1902.

De heer **Reuser** uit Westervoort bezorgde een foto van een schoolklas uit 1896.

De familie **Gijsbers** gaf twee foto's

Mia Gerrits had voor ons 2 meisjesschool klasfoto's, gemaakt in 1963/1964 en ook nog eens een lepeltje van de Sint Martinuskerk, Gendt.

Henk van Alst uit Doetinchem bracht tijdens het kersenfeest een oude landkaart en een flink aantal in het verleden gebruikte gereedschappen mee.

Nico Hamers, Malden, gaf een doos met tijdschrifthouders.

Henk Evers leende een bouwaanvraag van 1904.

Jos Peters schonk een door hem geschreven boek: 'Gelogen en ongelogen' met 60 korte verhalen.

Van **G.Doornink** kregen we het boek 'Hoe gaat 't in Holthuizen?' (tussen Babberich en Zevenaar).

En van **E.Hakemulder**, "Zwaan op woelige baren".

Wim Evers kwam langs met 2 bidprentjes.

Mevr. Geveling-van Groningen liet een krantenknipsel bezorgen over een brand betreffende café Geveling, Dorpstraat.

Carla van Meekeren-Klaassen liet 'n prentenboek Volkenkunde en een 'Kleine Catechismus' achter en had een piepklein muntje voor ons ergens opgeraapt.

Peter Strijbosch (stoelenmatter) overhandigde 13 vaantjes, tegels, medailles en een kruikje, die hij tijdens de kersenfeesten ontving.

Robert Melchers kon missen: enkele foto's van Gendtse zaken en rekening herstel pomp hoofdonderwijzer.

We kregen van mw. **Bolder-Smeijers**, Voor-schoten, een programmaboekje van het Kersenfeest 1938.

Wim Meijer had 35 exemplaren over van het jubileumboek van de Bataven, voor liefhebbers. (Inmiddels flink geslonken).

J. de Beijer bracht een aantal bidprentjes voorzien van foto van de overledene.

A. Peters kon wat videobanden van Gendt 750 missen.

Mevr. Wijdeveld-Terwindt overhandigde een niet geteld aantal bidprentjes.

Gert Ederveen en Jan Nienhaus wilden wel een aantal foto's kwijt.

De heer of mevr. **Loef** gaf een krantenknipsel en foto's.

Veel bidprentjes, 1 klassenfoto, 1 foto van de kerk. Gekregen van mevr. **Jansen-Cornelissen** van het bejaardenhuis.

Mevr. **Wooning** uit het verre Lent bezorgde een Betuwekaart en foto's.

Mevr. **Rademakers** gaf een boekje over het Huissens dialect.

Alle mensen die wat gaven, heel, heel hartelijk dank. Ook dezelfde dank (of eigenlijk nog meer) aan de mensen die tijdens de inbrengavond van 15 oktober jl. spullen gaven die hier niet genoemd zijn.

Ongewild bleek na afloop dat er sommige spulletjes niet genoteerd waren. Slordig van ons! Daarom kan er wel eens een naam vergeten zijn.

Harrie Scholten

Wegens **overlijden** hebben wij afscheid moeten nemen van onze leden:

Cor Dinnissen.

Echtgenoot van Gerda Dinnissen-Scholten.
Geboren 20 januari 1929 te Bakhuizen, Friesland.
Op 31 juli 2007 overleden te Ulestraten, Zd Limburg.

Henk Bergervoet.

Echtgenoot van Dora Bergervoet-Scholten.
Geboren 11 februari 1922 te Keijenburg.
Op 1 september 2007 overleden te Nijmegen.

Antoon Peters.

Weduwnaar van Nelly Peters-Kersten.
Geboren 1932 te Gendt.
Op 10 september 2007 overleden te Rheden.

Gert Salemink.

Weduwnaar van Truus Huisman.
Geboren 9 februari 1918 te Gendt.
Op 22 september 2007 overleden te Nijmegen.

Dick Gerrits.

Echtgenoot van ons bestuurslid Mia Gerrits-Bouwman.
Geboren 27 april 1945 te Stoutenburg, Utrecht.
Op 1 oktober 2007 overleden te Gendt.

Hendrik Cornelissen

Weduwnaar van Riek Derksen
Geboren 5 mei 1928 te Gendt
Op 10 oktober 2007 overleden te Gendt

Gé Derksen

Echtgenoot van Leida Derksen-Tap
Geboren 10 april 1924 te Gendt
Op 17 november 2007 overleden te Gendt

Wij wensen de nabestaanden veel sterkte toe met het hen overkomen verlies.

Colofon:

e-mail: historischekringgente@betuwe.net

Redactie Ganita mare:

H.Braamstraat 2

6691 ZD Gendt

0481 421503

website

www.historischekringgente.nl

Huisvesting: in 'Villa Ganita'

Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt

Betalingen:

Hist.Kring Gente te Gendt

bank 1164 26 705

Drukwerk Ganita Mare: DATADRUK Gendt

Welkom nieuwe leden

Uit Gendt, tenzij anders vermeld:

G.J.M. Viergever, Bommel

A. de Jong

J. van den Berk

H. Rensen

J.J. van Moerkerk

J. van 't Hullenaar

J. Weghorst

B. Kerkman

A. Spanjers-Pastoor, Huissen

A. Scheen, Nijmegen

G. Nuijen

H. Pelkman

G. Teunissen

T. Engelen, Leuth

D. Schreijer-Salemink

C.G.G. Verhoeven

J.M.T.M. Koenders

J.H.M. Basten-Peters

Bestuur Historische kring Gente

Voorzitter:

Geert Visser,
Kard. de Jongstraat 2, 6687 LG Angeren,
tel. 026 3256718

Secretaris:

Yvonne de Boer,
Waterwolf 31, 6681 TH Bommel,
tel. 0481 422400

Penningmeester:

Geert Witjes,
De Haspel 9, 6691 PP Gendt,
tel. 0481 422851

Foto- en knipselarchief: Riet Berends-Peters,

Baron van Gendtlaan 7, 6691 ZH Gendt,
tel. 0481 422471

Genealogie:

Mia Gerrits-Bouwman,
Steenakker 11, 6691 DM Gendt,
tel. 0481 423543

Archeologie en geografie: Gerard Janssen,

Nijverheidsweg 15, 6691 EZ Gendt,
tel. 0481 431324

Presentaties:

Henk Klaassen,
v.d.Duyn van Maasdamstr. 8, 6691 CT Gendt,
tel. 0481 424253

Religie en restauratie:

Tom Nahon,
Langstraat 55, 6691 EB Gendt,
tel. 0481 422151

Redactie Ganita mare:

Harrie Scholten,
Hendrik Braamstraat 2, 6691 ZD Gendt,
tel. 0481 421503

Welkom op de maandagavond vanaf 2000 uur en op de woensdagmorgen vanaf 0930 uur.

Al is het alleen maar voor de koffie

De dochter van Bjènd zei us 'n keer tegen ur vriendin:
Kiek us of tie kiek!
En as ie kiek, nie kie-ke!

Kijk eens of hij kijkt en als hij kijkt dan moet je niet kijken.